

Правда і Неправда (народна казка)

Автор Невідомий

Раз Правда зустрілась із Неправдою.

— Здорова, сестрице! — каже Правда Неправді.

— Здорова була! — відказує Неправда. — Нам по одній дорозі йти, так ходім, коли хочеш, разом.

— Ходім.

— Та он що, сестрице, я тобі скажу: як будемо разом іти, так попереду твоє будемо їсти, а тоді моє.

— Добре, сестрице, — каже Правда.

От ідуть вони та й ідуть. У Правди й торба вже спорожнилась. Захотілось Правді їсти, та вже у неї нема нічого.

— Ну, сестрице,— каже вона Неправді, — моє поїли, нум же тепер твоє їсти.

— Е, ні! вже цього не буде: я не люблю по правді робить, і ти дурна, що по правді робиш. Не дам, хоч з голоду вмири.

Гірко стало Правді, та треба терпіти. Терпіла вона, терпіла, та ніяк не втерпіла: попросила знов у Неправди їсти.

— Коли ти хочеш, щоб я дала тобі їсти, так дай одне око виколію.

Заплакала Правда. Дала око виколоти: "Краще, — думає вона, — дам око виколоти, ніж умерти з голоду".

Пройшли вони скільки там часу. Правді знов захотілося їсти.

— Дай, сестро, їсти! — просить вона у Неправди.

— Дай друге око виколію.

Дала Правда й друге око виколоти. Як виколола друге око, то й пішла собі Неправда від Правди.

— Прощай, сестро, — каже вона Правді, — тепер мені не йти з тобою!

Зосталась собі одна Правда та тільки плаче гірко. Іде-іде, коли чує: ліс шумить.

— Що ж тепер робити мені? — думає вона, бідненька, сама собі, — злізу на яке-небудь дерево та переночую, щоб звірюка яка не напала на мене.

От злізла вона на одно дерево та й сидить там. Коли ось чує — йдуть дівчата, парубки, співають, жартують. Прийшли вони до того дерева, що сиділа Правда.

— А де, — кажуть вони, — будемо гуляти?

— А хоч і під оцим деревом, — відказують.

— Та на цьому дереві,— кажуть,— така роса, що як помазати сліпому очі, так і дивитися стане.

Почула Правда ці слова та дожидається вже ранку, щоб попробувати роси. Дівчата ж з хлопцями почали гуляти. Гуляли вони, пили, їли все добре та й пішли собі назад, покидавши все, що позоставалось — і питиме, і їдимо.

Як тільки пішли вони, Правда злізла з дерева та й стала їсти та пити, що

позоставалось, а виголодалась уже була добре. Діждавшись ранку, помазала собі очі росою з того дерева, що сиділа, і стала бачити. Тоді вона помолилася Богу та й пішла собі в дорогу.

Під вечір прийшла вона знову в ліс. Так, як і вчора, злізла на дерево й чує знов, що йдуть та співають хлопці з дівчатами.

— А де будемо гулять? — гукають хлопці, прийшовши до того місця, де була Правда.

— А хоч і під оцим деревом, — відказують другі, вказуючи на те дерево, де сиділа Правда.

— Та це ще й дерево не просте, — обіззався хтось, — на ньому роса така, що якби помазати якому сліпому очі, так він би й світ божий побачив. От якби хто знайшовсь такий, щоб, набравши роси з цього дерева, пішов у таке-то царство: у тому царстві цар, а в царя дочка, та сліпа. Казав цар, що якби вилічив хто дочку його, так нічого не пожалів би з свого добра.

Правда все це чула. "Мені дав так Бог, що я стала видющою, — думає вона собі, — поможу ж я й тій царівні, що сліпа".

Парубки ж з дівчатами гуляли, пили, їли та й пішли назад, покидавши все, що позоставалось. Правда знов так, як і вчора, злізла з дерева та й підкормилась трохи тим, що позоставалось від хлопців та дівчат. Після цього, спорожнивши одну пляшку та набравши в неї уранці цілющої роси, пішла у те царство, де була сліпа царівна.

Довго вона йшла у той город, де жив сам цар з сліпою дочкою. Тут зараз донесли цареві, що в його город прийшла така молодиця, що береться вигоїти дочку його. Цар зараз велів позвати її. Прийшла в хату до царя, коли дивиться — тут і Неправда.

— Це й ти тут, сестро? — питає Правда у Неправди.

— Еге! Коли б ти знала, я вже й світ увесь пройшла, — відказує Неправда. — А ти чого ж тут?

— Того та того, — каже Правда. Та й розказала, чого вона прийшла й що з нею було.

Після цього помазала вона цілющою росою очі царівні — і стала та бачити все так, якби не була й сліпа.

Цар же бачить, що Правда з Неправдою розмовляє так, як давнішня знайома, та й питає у неї:

— Де ти з нею бачилась, і що, і як, і коли?

Правда й розказала цареві все по правді: як вони йшли вдвох, як Неправда їй очі повиколювала, як вилікувалась... Сказано: все розказала, як було.

Цар, як скінчила Правда розказувати, звелів узяти Неправду, прив'язати її коневі до хвоста й пустити його на волю, щоб розніс її.

— От так, — сказала Правда, — пройшла вона світ — назад не вернулась!